

STROGO POVERLJIVO

RAIF DIZDAREVIĆ:

Pošto smo utvrdili dnevni red sa ovom dopunom tačke - Informacija SSUP-a povodom javno iznešenih tvrdova ovde kako je drug Vrhovec rekao, molimo preći na drugi red. U vezi odgovora - dela saopštenja...

RAIF DIZDAREVIĆ

U vezi odgovora - dela saopštenja... prvo, ja mislim da nema potrebe sada sa dve stranice teksta da odgovarano crnogorskom kongresu. Mislim da treba da se da smo na sednici razmotrili dio zaključaka tog Kongresa citirati koji dio, u navodnicima karati ono što je na Kongresu rečeno, a suština je da je imenovanje Marka Orlandića za ambasadora Predsedništvo SFRJ iskazalo nepoštovanje nedvojbno izražene volje naroda. Dakle, citirati tu rečenicu koju mi odbijamo.

Drugo, mi treba da kažemo da je Predsedništvo obavestilo Kongres SR Crne Gore o činjenicama kako je te procedure imenovanja Marka Orlandića.

PUT U RASPAD

Stenogrami izlaganja Raifa Dizdarevića u raspravama iza zatvorenih vrata državnog i političkog vrha Jugoslavije

INSTITUT ZA ISTORIJU U SARAJEVU
Sarajevo, 2011.

STROGO POVERLJIVO
PREDSEDNIŠTVO SFRJ
BEOGRAD
7. marta 1989
Str. DOK. 113/1-b)

REPUBLIKA I AUTONOMNIH POKRAJINA

potpunog razumevanja stava o kome DT br.81/5-1. od 2.marta 1989.god. navija svoj dobro poznati stav da se u slučaju odgovornosti za krivični organi dužni da postupeju se procenjuju materijalne i zakonske. Predsedništvo SFRJ smatra i konkretnom slučaju, SAP Kosova i političke posledice preduzi primaju sve da se one eliminišu.

PREŠAVKA
SIFNOVANO
TELEKOM
SPOŠTITI O

NIKOLA IZUBIČIĆ:
Sasvim dovoljno.

Predsedništvo SFRJ je na današnjoj sednici razmatralo izvješćenje o slučaju koje je došlo 26. marta. Na osnovu toga da su organi unutrašnjih poslova odgovorili na pitanje da li se Zaključci Vojvodine iskrati članove Predsedništva SAP Vojvodine. /Nikola Izubičić: To je svo rešenje./

Istovremeno, Pokrajinski sekretarijat se u poslove obavestava da je dvojici predrednika rečeno "ako toga usaglasili i najviši rukovodioci SFRJ i SR SR sa svake dalje posledice".

vo SFRJ u vezi s tim konstatacije ni konsultovano ni obavestavano, niti je o njemu bilo reči.

20
GODINA
POSLIJE
1991 - 2011.

DOKUMENTI
KNJIGA 1

Izdavač

Institut za istoriju, Sarajevo

Glavni i odgovorni urednik

Prof. dr Husnija Kamberović

Recezent

Prof. dr. Husnija Kamberović

Prof. dr. Tomislav Išek

Konsultant i redaktor

Dr. Fadil Ademović

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

323:342.28](497.1)(093.2)

DIZDAREVIĆ, Raif

Put u raspad : stenogrami izlaganja Raifa Dizdarevića u raspravama iza zatvorenih vrata državnog i političkog vrha Jugoslavije / Raif Dizdarević. - Sarajevo : Institut za istoriju, 2011. - 388 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Dokumenti / Institut za istoriju, Sarajevo ; knj. 1)
Bilješka o autoru: str. 380-381.

ISBN 978-9958-649-11-0

COBISS.BH-ID 19232518

Raif DIZDAREVIĆ

PUT U RASPAD

Stenogrami izlaganja Raifa Dizdarevića
u raspravama iza zatvorenih vrata
državnog i političkog vrha Jugoslavije

INSTITUT ZA ISTORIJU U SARAJEVU
Sarajevo, 2011.

*Izdavač i autor zahvaljuju
Ministarstvu kulture i sporta
Federacije Bosne i Hercegovine
na finansijskoj potpori
izdavanju ove knjige*

SARŽAJ

Riječ autora	13
I	
JUGOSLAVIJA JE POČETKOM OSAMDESETIH UŠLA U PRIVREDNU KRIZU KOJA SE RAPIDNO POGORŠAVALA I ZAHVATALA DRUŠTVENI SISTEM, USTAVNE ODNOSI I JEDINSTVO ZAJEDNICE	17
Pogoršavanje stanja u BiH i Jugoslaviji početkom osamdesetih	19
Predsjedništvo SFRJ o procjeni djelovanja spoljnog i unutrašnjeg neprijatelja - stanju na Kosovu - stavovi Bosne i Hercegovine	23
Potrebna jedinstvena platforma o uzrocima i posljedicama događaja na Kosovu	25
Jugoslavija 1981. godine u izvanredno teškoj ekonomskoj situaciji - neshvatanje ozbiljnosti krize	26
Javni udar rukovodstva Srbije na principe odnosa i jedinstvo Jugoslavije	28
II	
BOSNA I HERCEGOVINA OSAMDESETIH GODINA - OD POVOLJNOG STANJA DO TEŠKIH PROBLEMA	37
Sudbinski interes Bosne i Hercegovine u dosljednom ostvarivanju i odbrani principa ravnopravnosti.....	39
Odbrana principa ravnopravnosti u oblasti ekonomske politike i mjera stabilizacije privrede 1980. godine	42
Rasprave rukovodstava Bosne i Hercegovine i Slovenije o razlikama i sukobima interesa	45
Ocjena političke situacije u BiH u 1981. godini - refleksije kosovskih događaja na raspoložnja u BiH?	49

ZIMSKA OLIMPIJADA U SARAJEVU	53
Olimpijada velika razvojna šansa – od oduševljenja, ozbiljnih kontraverzi, do velikog uspjeha i iznevjerenih postolimpijskih očekivanja	53
Titova podrška Olimpijadi	54
Odbačeni pokušaji miniranja Olimpijade - razgovor sa rukovodstvom Slovenije	55
AFERA „AGROKOMERC“ UDAR RAZVOJU, DRUŠTVENIM PRILIKAMA I POLOŽAJU BOSNE I HERCEGOVINE U FEDERACIJI	61
Afera „Agrokomerc“ – velika šteta međunarodnom kredibilitetu Jugoslavije	63
Afera „Agrokomerc“ – trajne ekonomske i političke posljedice	64
Raščišćavanje uzroka i posljedica afere „Agrokomerc“ – brana pokušaju marginalizovanja Bosne i Hercegovine u Federaciji	71
Izlaz iz teškoća stvorenih aferom „Agrokomerc“ je u demokratizaciji stanja u Bosni i Hercegovini	73
Korijeni afere „Agrokomerc“ – odsustvo demokratske prakse i atmosfere u BiH	78
III	
KRIZA OSAMDESETIH GODINA OZBILJNO ERODIRA I UGROŽAVA MEĐUNARODNI POLOŽAJ JUGOSLAVIJE	85
Kriza unutrašnjeg stanja kao uzrok slabljenja međunarodnog položaja Jugoslavije	88
Predsjedništvo SFRJ o međunarodnom položaju Jugoslavije	92
PREKOMJERNA ZADUŽENOST - SREDSTVO PRITISKA USLOVLJAVANJIMA KOJA ZASEŽU U SUVERENITET I SAMOSTALNOST	101

Nova zaduživanja – nesnošljive obaveze otplata	102
Generalni reprogram otplate dugova – uslovi zasežu u suverenitet, nezavisnost i samostalnost razvoja zemlje	104
Neprihvatljivi pritisci Međunarodnog monetarnog fonda - nejednako shvatanje dalekosežnosti posljedica tog pritiska na budućnost zemlje	106
Jugoslavija ne može prihvatati ultimativne uslove koji joj se postavljaju o dugovima	109
DUGOROČNA STRATEGIJA POLITIKE SAD-A PREMA JUGOSLAVIJI	113
IV	
1988. GODINE KRIZA PRERASTA U PITANJE DA LI JE MOGUĆ DEMOKRATSKI PUT IZLASKA IZ KRIZE I DA LI JE IZVJESNA BUDUĆNOST FEDERATIVNE ZAJEDNICE	119
Pokušaj dogovora o zajedničkom djelovanju u 1988. godini	121
Rascjep u Savezu komunista Kosova i Savezu komunista Srbije na nacionalnoj osnovi – jačanje nacionalnih sukoba i sve dubljih podjela	125
Ponovni neuspjeh pokušaj uspostavljanja jedinstva u zaustavljanju opasnog pogoršavanja krizne situacije	128
Stanje na Kosovu ide putem sve opasnijih nacionalnih sukoba	142
Posljedice neslaganja i javnih sukoba između rukovodstava Srbije i pokrajina dovode u pitanje demokratski izlaz iz krize	144
Umjesto dogovaranja i smirivanja – nastavljanje konfrontacija i sukoba	147
Prijetnje pritiskom masovnih demonstracija na rad Plenuma CK SKJ	150
Razbuktavanje polemika između pojedinih organa i rukovodećih ljudi prelazi u javne sukobe – u gotovo svim dijelovima zemlje u porastu su pojave nacionalizma i djelovanje nacionalista	153

Ugrožavanje jedinstva zemlje i demokratske alternative izlaska iz krize	154
Nezrelost i neodgovornost pojedinih rukovodstava ili pojedinaca u rukovodstvima	156
V	
POLITIČKA SITUACIJA SE RAPIDNO POGORŠAVA, ODNOSI U ZEMLJI ZAOŠTRAVAJU, ZAUZETI STAVOVI NE IZVRŠAVAJU, ZEMLJI PRIJETI ULAZAK U VANREDNE PRILIKE I VANREDNO STANJE	159
Ne stvaraju se politički uslovi za privrednu reformu	164
Sudbina zemlje, integritet i jedinstvo su ugroženi više nego ikada poslije rata	166
Sastanak sa rukovodiocima Srbije i Vojvodine -iznevjerena nadanja	174
Kako se odvijao miting rušenja rukovodstva Vojvodine	178
Kako je spriječen oktobarski pokušaj rušenja rukovodstva Crne Gore	180
VI	
KULMINACIJA OKTOBARSKE KRIZE – ODLUČNO REAGOVANJE PREDSJEDNIŠTVA SFRJ	185
Predsjedništvo SFRJ ocjenjuje da je ugrožen sistem i ustavni poredak u zemlji	187
Obraćanje Predsjedništva SFRJ jugoslovenskoj javnosti povodom političke i ekonomske krize – srljanje u vanredne prilike i ugrožavanje budućnosti SFRJ	190
KRAJNJE OZBILJNA I NEPOVOLJNA SITUACIJA UOČI 17. SJEDNICE CK SKJ - VELIKA OČEKIVANJA OD SJEDNICE	197
Posljednji apel Predsjedništvu Centralnog komiteta za smiren tok plenuma	198
Nalazimo se pred sudbinskom odgovornošću za opstanak Jugoslavije	201

VII	
RAZLIKE I RASPRAVE IZMEĐU PREDsjedništVA	
SFRJ I SLOVENAČKOG RUKOVODSTVA	207
Pokušaj prevazilaženja razlika	209
Kako i sa kojim ciljem je plasirana tvrdnja da je u Sloveniji Armija pripremala vojni puč	212
Politizacija procesa Janezu Janši i drugima od strane rukovodstva Slovenije – stvaranje separatističkog raspoloženja u slovenačkoj javnosti	217
Raspaljivanje nacionalističkih strasti korištenjem zakonite odluke Vojnog suda	219
Milan Kučan: „U SFRJ je ugrožen suverenitet, ravnopravnost, nacionalna samobitnost, kultura i maternji jezik slovenačkog naroda“.....	220
Rasprava dva predsjedništva – SFRJ i SR Slovenije – separatizam osvaja javnu scenu Slovenije	223
„Mi smo posljednja garnitura koja brani Jugoslaviju. U Sloveniji, ako ova garnitura ode, znajte, dolaze separatisti“	229
VIII	
POLITIČKA SITUACIJA NA KRAJU 1988. GODINE	
KRAJNJE KRITIČNA - NEPOSREDNA BUDUĆNOST	
ZEMLJE NEIZVJESNA.....	231
Iz 1988. godine izlazimo sa pogoršanjem kriznih procesa	238
SUDARI SA RUKOVODSTVOM SRBIJE	243
Povodom izjava Janeza Stanovnika tokom posjete SAD-u, grubi napad rukovodstva Srbije na Predsjedništvo SFRJ.....	244
Pokušaj podređivanja Predsjedništva SFRJ organima Srbije	250
Ponovni pokušaj rukovodstva Srbije da se svojim uticajem i politikom nametne Predsjedništvu SFRJ – odlučno reagovanje državnog Predsjedništva	251

IX

OSTAVKA SAVEZNE VLADE BRANKA MIKULIĆA 259

Kriza povjerenja Vladi i pitanje programa mjera stabilizacije i početka reforme 267

Ostvarivanje ciljeva ekonomske politike za 1988. godinu – pripreme mjera cjelovite privredne reforme 270

Savezno izvršno vijeće djeluje u krajnje teškim uslovima 273

Prva i jedina ostavka Savezne vlade u istoriji nove Jugoslavije 277

Ostavka SIV-a bila je neizbježna 279

Kako je donesena odluka Predsjedništva SFRJ da Ante Marković bude mandatar za predsjednika Savezne vlade 283

X

JANUARSKA KRIZA – JUGOSLAVIJA NA PRAGU VANREDNOG STANJA 289

Mitingaško rušenje rukovodstva Crne Gore – nemoć Predsjedništva SFRJ - nasilno mijenjanje odnosa u Federaciji 292

Pogoršavanje kriznog stanja, udari na sistem, odnose, jedinstvo – Jugoslavija pred pitanjem odbrane temelja svog postojanja 295

Predsjedništvo SFRJ: u Jugoslaviji su na sceni pojave i događanja koja vode razbijanju Jugoslavije 304

Rascjep na sjednici CK SKJ – put ka tragičnim posljedicama po odnose u zemlji 307

Podjele u Savezu komunista se pretvaraju u međunacionalni i međurepublički rascjep – u državno nejedinstvo 315

XI

TRAGIČNE I TRAJNE POSLJEDICE KOSOVSkih DOGAĐAJA PO BUDUĆNOST JUGOSLAVIJE 321

Ocjene novembarskih demonstracija na Kosovu 323

1.350 rudara četvrti dan štrajkuju u jamama rudnika Stari Trg, opasnost od tragičnih događaja narasta svakog časa	327
Rudari pod zemljom poručuju: „Idemo do kraja“	331
DONOŠENJE ODLUKE O ZAVOĐENJU VANREDNOG STANJA NA KOSOVU	335
SITUACIJA NA KOSOVU POSLIJE ZAVOĐENJA VANREDNOG STANJA I IZLASKA RUDARA IZ JAMA	351
Smirivanje situacije na Kosovu – kako dalje djelovati?	352
Ne koriste se mogućnosti za smirivanje i efikasan rad organa – „nekome treba stalna napetost, neko želi krv“	354
NA KOSOVU BUKNULI NEMIRI – AGRESIVNE DEMONSTRACIJE – MASOVNA UPOTREBA ORUŽJA, PADAJU ŽRTVE, OPASNOST OD ORUŽANIH SUKOBA	359
Martovski događaji na Kosovu imaju kontrarevolucionarni karakter	366
Društveno-politička akcija na Kosovu se svodi samo na progone	370
NA KRAJU	373
Bilješka o autoru	380
Spisak skraćenica	382
Index imena	383